

HOE TE HANDELEN BIJ EEN BEZWAAR TEGEN BEVESTIGING VAN EEN AMBTSDRAGER?

algemeen advies n.a.v. een vraag

Vraagstelling

Voordat iemand bevestigd wordt in het ambt van ouderling of diaken wordt de bewilliging van de gemeente gevraagd (KO art. B16.4 en F3.2). De klassieke formulering is: 'indien er geen wettige bezwaren worden ingebracht...'. Meestal komt er niet zo'n bezwaar. Maar als er nu wel een bezwaar wordt ingediend, hoe handel je dan als kerkenraad?

Advies

Er is geen landelijk vastgestelde procedure. We noemen hieronder een aantal aandachtspunten. Maar we adviseren vooral alle kerkenraden om in hun eigen regeling een spoedprocedure op te nemen voor de beoordeling of een bevestiging moet worden uitgesteld.

Bij de inhoudelijke beoordeling van een bezwaar kan advies gevraagd worden aan de landelijke commissie kerkelijke adviezen

Algemeen

1. Dat iemand bezwaar maakt mag op zich **positief gewaardeerd** worden. De kerkenraad vraagt om de bewilliging van de gemeente; wie bezwaar maakt, neemt zijn verantwoordelijkheid als gemeentelid serieus.
2. Tegelijk blijft **de kerkenraad verantwoordelijk** voor de benoeming en bevestiging in het ambt. Er wordt niet pas bevestigd als niemand daar meer moeite mee heeft. Wel maakt de kerkenraad vóór de bevestiging aan de indiener van een bezwaar duidelijk hoe de kerkenraad zijn bezwaar beoordeeld heeft.
3. Het **vertrekpunt voor de kerkenraad** is dat hij de benoemde broeder of zuster geschikt geacht heeft om geroepen te worden tot het ambt én dat er geen belemmeringen waren wat betreft de opvattingen die hij uitdraagt of zijn manier van leven (het klassieke 'leer en leven'). De vraag aan de gemeente of er bezwaren zijn, is geen vraag om de beoordeling van iemands geschiktheid, maar naar die laatstgenoemde belemmeringen.

Zorgvuldigheid

4. Het is de verantwoordelijkheid van de kerkenraad om zorgvuldig om te gaan met het ingebrachte bezwaar. Hij moet **de indiener serieus nemen**. Als de tijd het toelaat, kan het goed zijn om met de indiener in gesprek te gaan. Mogelijk wordt in zo'n gesprek zijn bezwaar weggenomen.
5. Zorgvuldig handelen betekent ook dat de kerkenraad **de benoemde broeder of zuster beschermt**, zeker als blijkt dat het bezwaar geheel onterecht was; het moet dan niet gaan rondzingen in de gemeente. Ook mag hij/zij (en eventuele partner) pastoraal begeleiding ontvangen: het kan impact hebben als je weet dat er bezwaar tegen je is ingebracht.
6. Met verwijzing naar het onderwijs van onze Heer in Matteüs 18 moet aan de indiener van het bezwaar gevraagd worden of hij over het bezwaar **zelf gesproken** heeft met de benoemde broeder of zuster.
7. Het is belangrijk dat vooraf, los van de inhoudelijke bespreking, de **procedure helder** is voor alle betrokkenen.
8. Het is het beste wanneer de belangrijkste elementen van de procedure beschreven staan in **de plaatselijke regeling** voor de roeping van ouderlingen en diakenen.

Beoordeling uitstel

9. Als het niet per se nodig is, zal de kerkenraad de (al met datum aangekondigde) bevestiging niet willen uitstellen. Dat vraagt om een **snelle procedure** waarin door of namens de kerkenraad besloten kan worden of uitstel nodig is.
10. Bij een grote kerkenraad is het zorgvuldig om een klein comité van **tenminste drie ambtsdragers** te laten beoordelen of uitstel nodig is, bijvoorbeeld de wijk- of kringouderlingen van de benoemde en van de indiener samen met de predikant en/of de voorzitter van de kerkenraad.
11. Wanneer het klein comité **het bezwaar ongegrond** acht, gaat de bevestiging door. Het klein comité rapporteert zijn bevindingen in de eerstvolgende vergadering van de kerkenraad. De kerkenraad bevestigt de beslissing van het klein comité door een besluit over het ingebrachte bezwaar.
12. Wanneer het klein comité oordeelt dat **het bezwaar mogelijk gegrond** is, wordt de bevestiging uitgesteld tot de kerkenraad het bezwaar heeft kunnen behandelen.

Behandeling bezwaar na uitstel van de bevestiging

13. Voorafgaande aan de behandeling van het bezwaar door de kerkenraad moet het bezwaar **helder geformuleerd** bij de kerkenraad bekend zijn, liefst schriftelijk. Het kan waardevol zijn dat vooraf met de indiener gesproken wordt.
14. De broeder of zuster tegen wie het bezwaar gericht is, krijgt gelegenheid zich **hiertegen te verweren**. Dat kan gebeuren in een gesprek van twee ambtsdragers, waarin wordt verteld welk bezwaar er is ingebracht (niet: door wie!). Hij/zij kan dat verweer ook schriftelijk doen. (Het is uiteraard mogelijk dat hij het bezwaar inziet, erkent dat hij niet benoemd had mogen worden en ontheffing van de benoeming vraagt.)
15. De kerkenraad behandelt het ingediende bezwaar, krijgt verslag van de gevoerde gesprekken en **beoordeelt of het bezwaar gegrond is**. In dat oordeel zitten twee elementen:
 - is het waar wat over de benoemde broeder/zuster wordt gezegd?
 - als het waar is, is het een belemmering om hem/haar te bevestigen in het ambt?
16. Als het bezwaar gegrond blijkt, **neemt de kerkenraad de benoeming terug**.
17. Als het bezwaar ongegrond blijkt, **handhaaft de kerkenraad de benoeming** en stelt een nieuwe datum van bevestiging vast.

Communicatie

Zorgvuldige communicatie is in de kerk altijd van groot belang: *wie moet wanneer, waarover, op welke manier en door wie worden geïnformeerd?*

18. De **indiener** moet tijdig vóór de bevestiging duidelijkheid krijgen over de beslissing op zijn bezwaar. Een eventuele bredere onderbouwing kan achteraf gegeven worden. De indiener kan gevraagd worden de beslissing te aanvaarden. Het kan goed zijn om met hem te bespreken of en hoe hij over zijn bezwaar spreekt met anderen.
19. In de regel krijgt **de benoemde broeder of zuster** voor de bevestiging te horen dat er een bezwaar is ingebracht en afgewezen. Het bezwaar kan voor de betrokkene aanleiding zijn om, anders dan het klein comité oordeelde, af te zien van bevestiging en dus ontheffing te vragen. Ook kan hij vragen om uitstel van de bevestiging om zich hierop te kunnen beraden.
20. Als een bezwaar niet tot uitstel leidt, is het doorgaans niet wenselijk om aan de **gemeente** te laten weten dat een bezwaar is ingediend en afgewezen. Als er meer broeders of zusters benoemd zijn (en dus anonimiteit gewaarborgd is) zou het wel in zijn algemeenheid in een kerkenraadsverslag vermeld kunnen worden. Dat maakt aan de gemeente duidelijk dat de bekende zin 'indien geen wettige bezwaren worden ingebracht / indien de gemeente hierin bewilligt' geen inhoudsloze frase is.

21. Als een benoeming wordt **teruggenomen**, wordt dit eerst met de benoemde besproken (waarbij pastorale zorg nodig kan zijn) en daarna aan de indiener van het bezwaar meegedeeld (die daarover nog niet met anderen mag spreken); vervolgens wordt het aan de gemeente meegedeeld.

Concrete advisering door CKA

22. Een bezwaar tegen een benoemde ouderling of diaken gegrond verklaren en de benoeming terugnemen is een zware beslissing. De landelijke commissie kerkelijke adviezen (CKA) kan daarover meedenken en adviseren. Zo'n advies is niet verplicht, zoals bij de schorsing van een ouderling of diaken, maar kan wel helpend zijn.

Advies m.b.t. plaatselijke regeling

23. Om onduidelijkheid over bevoegdheden te voorkomen is het goed om in een plaatselijke regeling vast te leggen hoe er gehandeld wordt om te beoordelen of bevestiging uitgesteld moet worden als er een bezwaar in ingebracht. Dat zou op deze manier kunnen, als nieuw artikel x:

x. bezwaren

- x.1 Wanneer vanuit de gemeente bezwaar wordt ingediend tegen de voorgenomen bevestiging van een ouderling of diaken, wordt dit bezwaar zo spoedig mogelijk behandeld in een klein comité van ten minste drie ambtsdragers: bij voorkeur de predikant of de voorzitter van de kerkenraad, de wijk/kringouderling van de bezwaarde en de wijk/kringouderling van de benoemde ouderling of diaken.
- x.2 Wanneer het klein comité het bezwaar ongegrond acht, gaat de bevestiging door. De indiener van het bezwaar krijgt hiervan bericht voorafgaande aan de bevestiging. Het klein comité beoordeelt of de benoemde ouderling of diaken vooraf geïnformeerd moet worden.
- x.3 Het klein comité rapporteert zijn bevindingen in de eerstvolgende vergadering van de kerkenraad waarna de kerkenraad een besluit neemt
- x.4 Wanneer het klein comité het bezwaar mogelijk gegrond acht, wordt de bevestiging uitgesteld tot de kerkenraad het bezwaar heeft kunnen behandelen.
- x.5 Voorafgaande aan de behandeling van het bezwaar in de kerkenraad vraagt de kerkenraad advies aan de landelijke commissie kerkelijke adviezen (CKA).

Commissie Kerkelijke Adviezen

Rob Vreugdenhil, algemeen secretaris

mei 2025